

ทิ้งแหว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๗๙๕. เรื่อง “ทำบุญทิ้งแหว”

กราบนมัสการหลวงพ่อ โยมขอถาม การทำบุญทิ้งแหว คือทำบุญไม่ขอ ไม่หวังผลใช้ไหมคะ เวลาโยมทำบุญแล้วโยมจะพูดว่า ขอให้โยมเป็นคนดีและมีความสุข ชะนิกิเลสในใจของตน อย่างนี้เรียกว่าทำบุญขอใช้ไหมคะ แล้วทำบุญทิ้งแหวไหมคะ ขอหลวงพ่อดอกให้โยม เพื่อโยมจะได้คิดใหม่เจ้าคะ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : ทำบุญทิ้งแหวๆ คือทำบุญแล้วมันไม่หวังผลตอบแทน ถ้าหวังผลตอบแทน ตอบแทนแบบธุรกิจใจ ธุรกิจ เวลาพระเจ้าเทศนาว่าการ เราได้ยินนะ ใ้้นี้เป็นการติดสินบน เขาว่าเวลาทำบุญแล้วจะขอยิ่งใหญ่แน่ เขาบอกว่า นี่มันติดสินบนหรือเปล่า เราก็ติเตียนทางโลกเขา แล้วว่าการติดสินบน การคอร์รัปชันมันเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม แต่เวลาเราทำบุญกุศล เราก็ขอชะยิ่งใหญ่เลย อย่างน้อยต้องรางวัลที่หนึ่ง ถูกไม่ถูกไม่รู้ นี่ขอเอาๆ

แต่สิ่งที่ว่าที่ขอ ทำบุญทิ้งแหวๆ นะ การขอนะ ถ้าจิตเราเป็นกุศลนะ ใ้้นี้มันไม่ใช่เป็นการขอ มันเป็นการตั้งเป้าหมาย อธิษฐานบารมีๆ อย่างเช่นเราปรารถนาจะพ้นจากทุกข์ แล้วถ้าขอแล้วได้ไหม มันไม่ได้หรอก

แต่ถ้าเราไม่ตอกย้าว่าเรามีเป้าหมายว่าเราปรารถนาถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ อันนี้เราว่าไม่ใช่เป็นการขอ อันนี้คืออธิษฐานบารมี

อธิษฐานบารมี บารมีสิบทัศ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีเป้าหมาย ถ้ามีเป้าหมายแล้ว ตั้งเป้าหมายแล้วเราพยายามจะทำให้สู่ถึงเป้าหมายนั้น ใ้้อย่างนี้ไม่ใช่การขอ

แต่ถ้าการขอๆ ทำบุญแล้วต้องอย่างนั้น ต้องขออย่างนั้นๆ พอขอแล้วนะ ใ้คำขอนั้นแหละมันเป็นดาบสองคม มันย้อนกลับมาทำลายเราไง ทำบุญแล้วไม่ได้บุญ เพราะเราตั้งเป้าเราตั้งเป้า เราได้อย่างนั้นๆ ถ้าเราตั้งเป้านะ เราทำบุญกุศล ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราก็ทำคุณงามความดีของเรา เราก็มีเป้าหมายของเรา

มีเป้าหมาย กับการอ่อนวอนขอ มันแตกต่างกัน

ฉะนั้นบอกทำบุญทิ้งแหวๆ มันเป็นการป้องกันกิเลสมันย้อนรอยกลับมาทำลายความตั้งใจของเราไง เพราะเราก็ตั้งเป้าหมาย เราตั้งเป้าหมาย พอตั้งเป้าหมายพ้นจากทุกข์ๆ มันขอไม่ได้

แล้วอย่างเขาถาม เวลาโยมพูดว่าขอให้เป็นคนดีและมีความสุข ชะใจของตน

ใ้อย่างนี้เราว่าไม่ใช่ขอ ใ้มันตั้งเป้าหมายว่าเราจะทำ

ถ้าเราจะทำๆ ใ้การประพฤติปฏิบัติเป็นการกระทำทั้งสิ้น เราต้องมีความเพียรชอบ มีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดุสสาเหะ มีการกระทำ แล้วเราถึงชนะตน ชนะตัวของเราได้ ถ้าเราชนะตัวของเราได้ นี่คือการประพฤติปฏิบัติ คือการฝึกหัด ใ้มันไม่ใช่การขอ

ขอคือว่าเหมือนขอลาภ ขอลาภลอย มันลอยมาไง อะไรที่มันลอยมา ประสบความสำเร็จๆ แต่ถ้าเราทำธุรกิจ เราทำสิ่งใด เราก็ตั้งเป้าหมายของเรา แล้วเราก็ขวนขวายของเรา ใ้มันถ้ามันถึงเป้าหมายของเรา เราก็ขออำนาจวาสนาบารมี ขอใ้บุญ ขอใ้กุศลคุ้มครองดูแล อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่ง

แต่ด้วยการที่ว่าทำบุญทิ้งแหวๆ เราพูดถึงพระ เราพูดถึงชาวพุทธที่ตั้งเป้าหมายแล้วอยากจะประพฤติปฏิบัติ ป้องกัน ป้องกันไม่ให้กิเลสมันย้อนกลับมา เวลากิเลสมันย้อนกลับมาพอเราตั้งเป้าแล้วเราไม่ได้ เราก็เสียใจแล้ว

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรานะ จะขนาดไหนก็แล้วแต่ ทุ่มเทแล้วพอครูบาอาจารย์เวลาท่านพูด ท่านพูดขณะที่ทำ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ละ เวลาย้อนกลับไปถึงที่ว่าท่านเคยประพฤติปฏิบัติมา มันเสียว มันเสียว

แล้วทำไมตอนนั้นมันทำได้ มันทำได้เพราะมันมีกิเลสไง มันทำได้ เพราะเหมือนคนเจ็บไข้ได้ป่วย คนเจ็บไข้ได้ป่วยมันมีโรคภัยไข้เจ็บรุมเร้า พอมันรุมเร้าแล้ว ไอ้การรักษาทำได้ทั้งนั้นนะ ขอให้หาย ขอให้หาย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นโรคกิเลสประจำหัวใจของตนนะ แล้วเรามีกิเลส แล้วเราตั้งเป้าหมาย แล้วเราจะกระทำนะ มันมีกำลังใจ มันมีพลัง มันทำได้ทั้งนั้นนะ

แต่ตอนที่ท่านสิ้นกิเลสแล้วท่านบอก คิद्य่อนกลับไปแล้ว ไอ้โฮ! ทำได้อย่างไร แต่ทำได้

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็เหมือนกัน ท่านก็ทุ่มเทของท่านเหมือนกัน เวลาทุ่มเทแล้ว ทุ่มเทแบบที่มีอำนาจวาสนาไง ผู้มีนิสัยวาสนา มันตั้งเป้าหมายแล้วมันพยายามกระทำพยายามฝึกฝนกระทำของตนให้ประสบความสำเร็จ ประสบความสำเร็จแล้วเวลาปัจจุตังตั้งสันติปฏิฐาน ความประสบความสำเร็จของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันกังวานกลางหัวใจ

ปัจจุตัง สันติปฏิฐาน คนอื่นไม่เกี่ยว คนอื่นไม่รู้ละ คนอื่นไม่รู้เรื่องกับเราหรอก เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์หรือผู้ที่มีอำนาจวาสนาบารมีสูงกว่า รู้ได้หมดนะ

นี่พูดถึงว่า ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ

ฉะนั้น การทำบุญทิ้งแหวๆ มันก็เริ่มต้นจากชาวพุทธเริ่มต้นนี้แหละ เริ่มต้นมันก็เตาะแตะอยู่แล้ว เริ่มต้นมันก็จะล้มอยู่แล้วไง แล้วก็อ่อนวอนขอ แล้วมันก็กลับมาทำลาย ทำลายเจตนาของเรา กลับมานี้ตอกย้ำเลยนะ ไม่มีอยู่จริง ทำแล้วไม่ได้ มันตอกย้ำให้เราล้มลุกคลุกคลานเลย

แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธนะ เวลาทางสื่อสารมวลชนเขาตีเตียน เวลาทำบุญ ไอ้โฮ! เขียนป้ายประกาศเสียใหญ่โตเลย เพราะอยากได้ป้าย อยากได้ชื่อเสียง

แต่ถ้าเราทำแล้วนะ เราทำบอกว่าไม่ต้องมีใครรู้ใครเห็น ทำบุญทิ้งแหวอดเยี่ยมที่สุดแล้วภาษาเรา มันปิดกิเลสเราไม่ให้ฟู เราทำบุญก็ได้บุญไง เราทำคุณงามความดีก็ได้ความดีไ้ความดีนั้นนะสุดยอดที่สุดเลย

แล้วอย่างที่ยอมพูด อยากจะเป็นคนดี อยากจะมีความสุข อยากชนะใจของตน

อย่างนี้ถูก เพราะอะไร เพราะไอ้ ๓ คำนี้มันเป็นเหตุให้เราต้องบังคับตัวเอง

อยากเป็นคนดี คนดีคืออะไร

คนดีก็มีศีลมีธรรม

อยากมีความสุข

ความสุข อย่าเตลิดเปิดเปิง อย่าโอนไว อย่าเชื่อสังคม เราใช้ด้วยความประหยัดมัธยัสถ์
สิ่งใดที่มีความจำเป็นแล้วเราถึงใช้จ่าย

หาได้เท่าไร ถ้ามีรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ เหลือเท่านั้น หาได้เท่าไร ใช้มากกว่าที่หาได้ เป็น
ทุกข์แล้ว

แล้วชนะใจของตนสำคัญที่สุด ชนะกิเลสในใจของตน

ถ้าชนะกิเลสในใจของตน ก็ฝึกหัดตั้งแต่ตอนนี้ ฝึกหัดตั้งแต่ตอนนี้ต้องมีสติปัญญา จะ
ทำอะไรก็มีสติสัมปชัญญะของเราไว้ ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ มันมีเหตุมีผลแล้ว มันไม่ให้กิเลส
มันกระพือ แต่ถ้ามันขาดสตินะ ไปแล้วครึ่งตัว แล้วพอครึ่งตัวแล้ว พอคิดอะไรถูกต้องหมดนะ
เพราะมันขาดการยับยั้ง

ถ้ามีสติสัมปชัญญะมันตรงข้าม ตรงข้ามกับความประมาทเลินเล่อ ความประมาท
เลินเล่อนั้นนะเป็นบ่อเกิดแห่งวิบัติทั้งนั้นเลย ใ้พวกประมาทเลินเล่อ

พระพุทธเจ้าสั่งไว้เป็นคำสุดท้ายเลย ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ
ปรินิพพาน ทิ้งธาตุขันธ์ไว้กับโลกนี้

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

เป็นคำสั่งเสียคำสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทไว้กับโลกสมมุติเรานี้
พุททิ้งไว้ให้โลกสมมุติ ใ้มนุษย์พวกเราได้คำสั่งเสียคำสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า

เวลาเราพุทถึงหลวงปู่มันๆ ไง หลวงตาพระมหาบัวท่านระลึกถึง เวลาหลวงปู่มันท่าน
เจ็บไข้ได้ป่วยของท่าน ท่านก็เพียบแปล้ในธาตุขันธ์ของท่าน

หลวงตาพระมหาบัวท่านก็กำลังพิจารณาอสุภะของท่านด้วยความเข้มข้นของท่าน เป็นมหาสติ มหาปัญญา แล้วพิจารณาของท่านต่อเนื่องไป แล้วหลวงปู่มั่นก็ละล้าละลัง เพราะท่านก็ต้องนิพพานไปข้างหน้า แล้วลูกศิษย์ที่กำลังเข้าด้ายเข้าเข็ม สิ่งเสียไว้เหมือนกัน

“ถ้าเราไม่อยู่แล้ว อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ”

อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งหัวใจของเรา อย่าทิ้งพุทโธ คำบริกรรมอย่าทิ้ง

อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ เป็นคำสั่งเสียสุดท้ายของหลวงปู่มั่น

เราก็ยึดมั่นของเรา แล้วเรายึดมั่นของเราแล้ว แล้วภาษาเรา เราก็ภาวนาอย่างนี้ แล้วเราก็ได้ผลขึ้นมาจากผู้รู้ จากพุทโธ จากปัญญาอบรมสมาธิ นี่แหละคือตัวเหตุ นี่แหละคือตัวบุญเบิก นี่แหละคือหัวหอกที่ให้เรากาวนาของเราอย่างนี้

ถ้ามันให้ภาวนาอย่างนี้ เราแน่นยำเลย แล้วอาศัยอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะผลคือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ผลคือหลวงตาพระมหาบัว ผลคือหัวใจของเราที่ปฏิบัติล้มเหลวหรือมันมีหลักเกณฑ์

แล้วเราทำของเรานะ เราจะสอนสิ่งล้มเหลวให้ประชาชนใช้ใหม่ เราก็สอนสิ่งที่มีหลักเกณฑ์ สิ่งที่คุณที่ประพฤติปฏิบัติแล้วได้ผล

ภาษาเรานะ พระอรหันต์ทั้งนั้นเลย พุทโธๆ นี่ ใ้ที่โลกมันติเตียนว่าโง่เง่าเต่าตุ่น ที่ไม่มีปัญญา แต่เป็นพระอรหันต์หมดเลย แหม! ปัญญาเลอเลิศ ปัญญามากมายมหาศาล คั่นคว่าหาอะไรไม่เจอสักอัน กิเลสก็ไม่รู้จัก สมาธิก็ทำไม่เป็น แล้วมันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาได้อย่างไร มันไม่มีอะไรหรอก มันเป็นตรรกะ

ตรรกะคืออะไร

ตรรกะคือสิ่งที่มนุษย์สื่อสารได้ เข้าใจได้ ก็สมมุติไง สมมุติคนมีกิเลส เข้าใจกันได้ สุดยอดๆ อยู่แค่นั้นแหละ ไร้สาระ

แต่ใ้ที่ว่าพุทโธๆ พระอรหันต์ทั้งนั้น มันเป็นสัจจะเป็นความจริง

คำว่า “ทำบุญทิ้งแหว” เขาถามนะ กราบนมัสการหลวงพ่อ โยมขอถามการทำบุญทิ้งแหว คือทำบุญไม่ขอ ไม่หวังผลใช้ไหมคะ เวลาโยมทำบุญแล้ว โยมจะพูดว่าขอให้โยมเป็นคนดีและมีความสุข ชะนิกิเลสในใจของตน อย่างนี้เรียกว่าทำบุญขอไหมคะ

ถ้าเป็นคำถามของโยม ไม่ได้ขอ แต่ถ้าเป็นโดยทั่วไป เวลาทำบุญ เขาขอ เขาหวังผลของเขา เวลาหวังผลของเขา แล้วเวลาทำไปแล้ว สิ่งที่ว่าจิตใจมันผูกพัน เพราะอะไร เพราะเราคิดกันแบบคณิตศาสตร์ หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง

แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอามาเปรียบเทียบประจำ มาลบล้างใจพวกนี้ ใจพวกที่ว่า ใจนั้นมันทำบุญเป็นเหยื่อ ล่อให้กิเลสมันพัว ทำแล้วมันจะยิ่งใหญ่อย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น

โฮ้! มันเป็นทานระดับพื้นๆ มันเป็นสัญญาตณฺหาของมนุษย์ มนุษย์อยู่ด้วยกันแล้วมันเหยียบย่ำทำลายกันทั้งนั้นนะ แล้วมันก็ข่มขี้ข่มเหง อยากจะยิ่งใหญ่ทั้งนั้นนะ นี่มันเป็นสัญญาตณฺหาของมนุษย์

ฉะนั้น พระปฏิบัติตัดทิ้งเลย ทำอะไรปิดทองหลังพระ ปิดทองหลังพระ สิ่งนี้ประเสริฐที่สุด แล้วมันก็ตัด ตัดโลก มันเป็นการประชาสัมพันธ์ไง เวลาจะทำบุญ โฮ้โฮ! โฆษณากันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วถ้ากลิ้งยังไม่ได้เตรียมนะ ยังทำอะไรไม่ได้หรอก พอตั้งกลิ้งได้แล้ว โฮ้โฮ! หลั่งไหลกันมาเลย ถ้าโลกเขาว่าหิวแสง หิวมาก แล้วไม่เป็นประโยชน์

ฉะนั้น ทำบุญทิ้งแหวมันระดับของทาน ทำบุญทิ้งแหวๆ เราตัดสิ่งที่ว่ามันจะเป็นเหยื่อ แล้วมันจะทำให้คนทำบุญมันมีปัญหา แล้วเราตัดทิ้ง กับทางกระแสสังคมที่เขาทำบุญกันอย่างนั้นนะ

วัดป่าๆ วัดป่าคือวัดปฏิบัติ ถ้าคนเขามีจิตใจนะ เขาทำบุญเบื้องหลังทั้งนั้นนะ มันสิ่งที่เป็นตลาด โครงการช่วยชาติฯ มันเป็นตลาด

แล้วโครงการช่วยชาติฯ บ๊ีบ หลวงตาพระมหาบัวท่านสะอิดสะเอียนจะตาย เวลาโยมมาท่านหันหน้า เบือนหน้าหนีเลย แต่มันจำเป็นจะต้องหาเงินช่วยชาติ นั้นนะเป็นความจำเป็น

นิสัยเดิมเรารู้จัก คนมาใกล้ๆ ไล่ออกหมด เขวี้ยงเข้าป่า เขวี้ยงเข้าป่า คือท่านไม่เคยหวังเรื่องอย่างนี้เลย แต่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องช่วยชาติ ให้เขาเหยียบย่ำ ให้เขาสบประมาท นี่มันก็เป็นเรื่องของโลกๆ นะ

ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันก็อย่างว่า เราถึงพูด เรารู้ถึงนิสัย เพราะเราโดนย่ำมามาก หลวงตาอย่าเราเต็มทีเลย แต่มันก็เป็นความภูมิใจของครูบาอาจารย์ที่ท่านทำแล้วปั้นลูกศิษย์ได้ เรารู้ เราเป็นครูบาอาจารย์ของคน ถ้าเราสร้างลูกศิษย์ได้ ครูบาอาจารย์องค์นั้นจะมีความสุขมาก

ฉะนั้น ท่านย่ำเรามาก เพราะย่ำอย่างนั้นเราถึงได้รู้นิสัยใจ แล้วโครงการช่วยชาติฯ เรา สดส้างเวชมาก

แต่ท่านก็บอกว่า คราวหนึ่งเราเสียสละชีวิตเพื่อชำระล้างกิเลส อีกคราวหนึ่งเราเสียสละชีวิตเพื่อช่วยชาติ ท่านเสียสละของท่าน นั่นก็เป็นอำนาจวาสนาบารมีของท่าน

เราเคารพบูชาของเรานะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็นคนชี้แนะ เราเอง ทุกคน กิเลส ธรรมชาติของมันเข้าข้างตัวเองหมด กิเลส ธรรมชาติของมันยกย่องตัวเอง แล้วหลอก ยกย่องตัวเอง หลอกตัวเอง เผลอตัวเอง ทำลายตัวเอง ทุกอย่าง

ฉะนั้น เวลาคำพูดของท่านใจ สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสในใจของมนุษย์ น่ากลัวมาก เพราะมันหลอกใจเจ้าของ หลอกตัวมันเองจนมันไม่รู้ไม่เท่า แล้วมันก็ไปทำลายคนอื่น ไปทำลายคนอื่นโดยกิเลสของมันนะ แล้วผลละ

ผลคือกรรมของมัน เพราะมันทำลายตัวมันเอง มันทำลายสติสัมปชัญญะของมัน มันถึงพอกพูนกิเลสในหัวใจของมันมันจนไปหลอกหลวง ทำลายคนอื่น น่ากลัวไหม

กิเลสในใจมนุษย์น่ากลัวที่สุด

นี่เป็นคำพูดของหลวงตาพระมหาบัว เราจำขึ้นปากท่านมาพูดทุกวันๆ เพราะมันชอบ มันซึ่งใจ มันสะอิดสะเอียน มันขยะแขยง มันเศร้าใจ แต่คนไม่รู้ ถ้าคนรู้จะสุดยอดเลย

นี่พูดถึงว่า ทำบุญทิ้งแหวนะ ไปใหญ่เลย

ทำบุญทิ้งแหๆ ระดับของท่าน ระดับของท่าน เราทำบุญกุศลแล้วเราไม่เอาบุญกุศลเราไปเปรียบเทียบกับใคร ไปวัดค่ากับใคร

เพราะในสมัยพุทธกาล ทุกตะเข้ญใจเขาเป็นคนทุกข์คนจน ในสมัยพุทธกาลเยอะแยะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปโปรดคนคนนั้นไง

มีทุกตะเข้ญใจนะ เขาหาอยู่หากินทำให้พอปากพอท้องเขา เข้าขึ้นมาเขาทำบุญใส่บาตร ตักข้าวทัพพีหนึ่ง แล้วเขายากบวชมากๆ ไปขอบวชกับพระทั่วไป ทุกคนไม่บวชให้ เพราะเขาเป็นคนทุกข์คนจน ข้าวจะกินเขายังไม่มี เขาจะเอาบิณฑบาตมาจากไหน แล้วเขายากจะบวชมากจนชู้บจนผอม จนเขาติเตียน เรื่องร่ำลือไปถึงพระพุทเจ้า พระพุทเจ้าประชุมสงฆ์ แล้วถามท่ามกลางสงฆ์ว่า

“ทุกตะเข้ญใจเขายากบวชมาก เขาเคยมีคุณกับใครบ้าง”

พระสารีบุตรยกมือขึ้นเลย “เขาเคยมีบุญคุณกับข้าพเจ้าครับ”

“เขามีบุญคุณกับเธออะไร”

“เขาเคยตักบาตรข้าพเจ้าหนึ่งทัพพีครับ”

พระพุทเจ้าให้พระสารีบุตรบวชให้ทุกตะเข้ญใจคนนี้ ทุกตะเข้ญใจคนนี้ พอพระพุทเจ้าบวชให้แล้ว พระพุทเจ้าอบรมบ่มเพาะสั่งสอนเขาจนเป็นพระอรหันต์ ข้าวทัพพีเดียว มันจะรวย มันจะจนมาจากไหน แต่ด้วยกิเลสมันก็เหยียบย่ำทำลายกันอย่างนั้นนะ

แล้วถ้าเป็นนักวิชาการ เขาก็บอก ให้อำนาจตามกระแส ให้อำนาจอยากได้หน้าได้ตา เขาก็ติเขาก็เตียน แต่เขาก็ไม่รู้จะทำอย่างไรเหมือนกัน เพราะเขาก็ชอบเหมือนกัน เพราะกิเลสนะ

กิเลสร้อยทั้งร้อยชอบหมด เว้นไว้แต่ผู้ที่มีสัจจะ ผู้ที่พยายามแสวงหาทางออก เขาจะเล็ดลอดหาทางหลุดพ้นไปจากกิเลส

ฉะนั้น กิเลสตื่นๆ กิเลสหยาบๆ อย่างนี้ มึงยังหลีกเลียงมันไม่พ้นนะ แล้วมึงจะปฏิบัติอะไรกันวะ กิเลสนี้มันแบบว่าพึ้นๆ เลย ไรเดียวยสามากเลย เพราะความอยากของมนุษย์เป็นพื้นฐาน อยากมีชื่อเสียงทั้งนั้นนะ

ถ้าภาษาเรา เราจะเป็นคนดี เราทำแบบไม่หวังชื่อเสียง ไม่หวังใดๆ ทั้งสิ้น เราหวังความสงบ เราหวังของเรา อันนี้ อย่างนี้ถึงจะเป็นการทำบุญทิ้งแหว

การทำบุญทิ้งแหวมันก็แล้วแต่ว่าจิตใจของมนุษย์มากน้อยขนาดไหน นี่พูดถึงการทำบุญทิ้งแหวนะ การทำบุญทิ้งแหว มันมีอยู่ในพระไตรปิฎก เวลาพระพุทธเจ้าสอน บอก การทำบุญ ถ้ามันจะได้บุญกุศล ให้เหมือนโยนทิ้งแหว

เพราะทิ้งแหวมันวูบหายไปเลยไง มันไม่มีอะไรตอบแทนเลย ให้ทำแบบนี้ ท่านทำเป็นบุคคลาธิฐาน เป็นกิริยาให้ชาวพุทธที่อยากได้ความบริสุทธิ์ทำอย่างนี้

เราอ่านมาจากพระไตรปิฎก แล้วมันถูกใจๆ แล้วมาพูดบ่อย อยากให้มันเป็นแบบนี้ ให้คนทำบุญได้บุญกุศลมากๆ ได้บุญกุศลมากคือว่ามันเจตนาสะอาดบริสุทธิ์ แล้วถ้าบริสุทธิ์แล้วมันมีความสุขใจ ไม่ใช่ได้ชื่อเสียง หน้าตาอะไรอย่างนี้ เปื่อ เปื่อ เปื่อมากๆ แต่ก็ต้องอยู่กับมนุษย์จบ

ถาม : ข้อ ๒๗๙๖. เรื่อง “หลวงปู่ชอบ”

รบกวนหลวงพ่อก สภาวะที่หลวงปู่ชอบเจอเสือแล้วยืนค้าง เรียกว่าอะไรคะ

ตอบ : หลวงปู่ชอบท่านมีอำนาจวาสนาบารมีนะ เพราะประวัติหลวงปู่ชอบอยู่ในตู้ แล้วคณะของเราเรียบเรียงขึ้นมา เรียบเรียงขึ้นมา เพราะหลวงปู่ชอบก็เคยอ่านมาแล้ว แต่มาอ่านประวัติหลวงปู่ชอบเล่มนี้มันละเอียดมาก

เริ่มต้นจากหลวงปู่ชอบท่านเห็นจระเข้ ท่านเห็นพญานาคที่แม่น้ำโขง ตอนที่ท่านยังไม่ได้บวชเลย เห็นโดยตาเนื้อเลย ท่านเห็นของท่านคือจริตนิสัยของท่าน บารมีของท่าน อำนาจวาสนาของท่าน มันเป็นอย่างนั้นมา

ฉะนั้น คำว่า “อำนาจวาสนาของคน” นะ มีอำนาจวาสนามาตั้งแต่ท่านยังเป็นฆราวาสแล้วเวลาท่านบวชแล้ว ท่านภาวนา พอท่านภาวนาไป อำนาจวาสนาของท่าน จะบอกว่า คนที่มีบารมี คนที่มีอำนาจวาสนา

แล้วไ้กรณี่ว่า เขาถามว่า พอสภาวะที่หลวงปู่ชอบเจอเสือ ที่ยืนค้าง เรียกว่าอะไร

ก็สัมมาสมาธิ มันเป็นอัปปนาสมาธิ คำว่า “อัปปนาสมาธิ” เพราะท่านเจอเสื่อระหว่างที่ว่าประมาณ ๔-๕ หุ่่มหรืออย่างไร แล้วพอจิตมันสงบ แล้วท่านถือโคมไฟอยู่ โคมไฟมีเทียนอยู่เล่มหนึ่ง เทียนเล่มหนึ่งมันไหม้จนเทียนหมดเล่ม มันเป็นมาเท่าไร คือว่าที่ลงอัปปนาสมาธิหลายชั่วโง่ ก็หลายชั่วโง่ ท่านที่เข้าอัปปนาสมาธิ สักแต่ว่า แต่ท่านอยู่ในท่าเย็นนั้นไง ท่าเย็นนั้น เพราะว่าท่านที่เข้าสู่อัปปนาสมาธิคือจิตรวมใหญ่

จิตรวมใหญ่ ตอนที่สภาวะที่ว่าท่านเข้าสู่อัปปนาสมาธิ แต่ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา จิตสงบแล้วถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง นั่นคือขั้นของภาวนามยปัญญา ปัญญาพิจารณา การภาวนาอย่างนั้นมันเป็นวิปัสสนา

แต่ถ้าบอกหลวงปู่ชอบท่านเป็นอย่างนั้น มันก็เป็นอัปปนาสมาธิ คือสติสัมปชัญญะสมบูรณ์

แต่ไอ้ที่คำถามๆ เมื่อวานนี้ ที่ว่าของเขา คือว่าเขายกขาซ้าย ขาขวา แล้วเขาวูบลง หน้ากระแทกกับพื้น จนศีรษะแตก จนเลือดอาบ

มันคนละเรื่องเลย นี่มันคนละเรื่องแล้ว

ไอ้คำถามๆ นี้ ก็พยายามจะเอาว่า อาการที่ตัวเองเป็นกับอาการที่หลวงปู่ชอบเป็น เป็นอาการเดียวกัน มันไม่มีความจำเป็นไ้

อาการของหลวงปู่ชอบนั้นคืออำนาจวาสนาของท่าน แล้วอย่างที่คุณภาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านต้องมีวิฤติต่างๆ จิตมันถึงลงได้ จิตดีอนักๆ จิตมันดีอนัก ก็เลสมันดีก็เลสมันช็อค จะทำอย่างไรให้จิตมันสงบได้แต่ละครั้งแต่ละคราว มันต้องลงทุนลงแรงมากมายแต่ละองค์ ขิปปาปัญญาเขาทำง่ายๆ ของเขาก็ได้ของเขา ไอ้เนี่ยมันอยู่ที่วาสนา นี่พระกับพระด้วยกัน มันยังแตกต่างกัน

แต่ของโยมนะใช่ เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าประวัติหลวงปู่ชอบ พิมพ์หนังสือแจกท่านไปก็เพื่อให้เป็นคติ เป็นแบบอย่างกับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติ เราก็เป็นชาวพุทธ เราก็มีครูบาอาจารย์ หลวงปู่ชอบก็เป็นครูบาอาจารย์ของชาวพุทธเราเหมือนกัน ฉะนั้น เราจะเทียบเคียงไม่ได้หรือ

เราแยกถูกแยกผิด แล้วเราเพื่อประโยชน์ไฉ่

ของหลวงปู่ชอบท่านพระอรหันต์อยู่แล้ว แต่คำถามของโยม โยมล้่มหัวฟาดหัวแตก แล้วจะให้เป็นเหมือนกัน มันก็สิทธิของโยม

แต่ของหลวงปู่ชอบท่านเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว มารหาไม่เจอ พ้นจากวัฏฏะ ไม่มีใครเข้าไปสะกิดธรรมชาติของหลวงปู่ชอบได้อีกแล้ว เพราะท่านอนุภาติเสสนิพพานแล้ว ไม่ใช่สอุปาทิเสสนิพพาน คือเหลือเศษส่วน

ไอ้ของเรา ของผู้ถาม กำลังตะเกียกตะกายกันอยู่นี้ กำลังหัวฟาดพื้นจนหัวแตกนี้ แล้วก็พยายามจะทำความสงบของใจเพื่อเป็นบาทฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา จบ

ถาม : ข้อ ๒๗๙๗. เรื่อง “จิตที่เป็นกลาง”

กราบนมัสการหลวงพ่อ กระผมได้เข้าพักปฏิบัติที่วัดป่าสันติพุทธาราม ระหว่างวันที่ ๙-๑๒ มิถุนายน เพิ่งเคยมาพักภาวนาที่นี่ครั้งแรก ในการภาวนานั้น วันแรกช่วงกลางคืนมีความคิดปรากฏขึ้นมามาก แล้วสักพักหนึ่งก็ค่อยๆ เบาลงไป จิตมีความสงบตั้งมั่นขึ้นมาระดับหนึ่ง

วันที่ ๒ ช่วงกลางคืนก็มีความคิดปรากฏขึ้นมามาก แต่เป็นคนละเรื่องกับเมื่อคืนวันแรก และสักพักความคิดเหล่านั้นก็ค่อยๆ ดับไป จิตจึงสงบตั้งมั่นมากกว่าคืนแรก

วันที่ ๓ ได้มีโอกาสฟังธรรมจากหลวงพ่อที่พูดถึงเรื่องพระพุทเจ้าสอนอริยสัจ อริยมรรค และหลวงพ่อได้อธิบายถึงจิตที่เป็นกลาง กระผมก็กลับมาภาวนามหาสติปัฏฐาน ๔ ที่กุฏิ พอช่วงเช้าก่อนตื่นนอนได้สำรวจสภาวะจิตของตน (ซึ่งจะทำเป็นปกติทุกวัน) พบว่า วันนี้จิตมีความเป็นกลางๆ จึงเพียรพยายามภาวนารักษาจิตที่เป็นกลางนี้ให้ตั้งมั่นอยู่ได้ แต่ก็ยังมีความกระเพื่อมแห่งจิตที่เข้ามาเป็นระยะๆ

วันที่ ๔ ช่วงเช้าตอนตื่นนอนก็สำรวจจิตตน พบว่า มีความเป็นกลาง ตั้งมั่น เบิกบานกว่าวันก่อนๆ ซึ่งรักษาสภาวะความเป็นกลางนี้ได้ประมาณถึงช่วงเที่ยง

ดังนั้นจึงขอกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า กระผมจะภาวนาอย่างไรให้เกิดสติปัญญารู้แจ้งชัด ตั้งมั่น รักษาจิตเป็นกลางนี้ให้ได้ทุกลมหายใจเข้าออกอย่างมั่นคงท่ามกลางสังขารทั้งปวงครับ และหากกระผมจะขอเข้าพักภาวนาต่อเนื่อง

ตอบ : นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ

ความเป็นกลางๆ เวลาเทศนาว่าการมันอยู่ที่จังหวะและโอกาส เวลาพูดระดับ เห็นไหมโดยทั่วไป สิ่งทั่วไปเข้าๆ เข้าๆ ก็ระดับของสมรवास เพราะสมรवासๆ สมรवासให้รักษาความตั้งมั่นของใจของตน ให้รักษาสัจจะ ศรัทธา อจลศรัทธาในพระพุทธานุภาพ

เวลาเทศน์พระๆ เวลาลงอุโบสถ พระ เพราะพระศีกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดได้ตรงๆ เลย

แต่ถ้าเวลาเทศน์กับสมรवास ถ้าเวทนา เวทนาคืออะไร สติ สติเป็นอย่างไร ศัพท์แต่ละศัพท์มันก็ต้องอธิบาย บางทีเข้าใจ ไม่เข้าใจ ถ้าคนฟังธรรม ฟังธรรมเป็น เขาฟังบ่อยๆ ครั้งเข้าเขาจะเข้าใจของเขา

สมมุติบัญญัติๆ สมมุติๆ ก็ภาษาสมมุติเรานี้แหละ บัญญัติๆ คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบัญญัติ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ข้ามทั้งสมมุติและบัญญัติ ข้ามทั้งสมมุติและบัญญัติ มันก็เข้าสู่สัจจะความจริง

ทีนี้คำถามใจ จิตเป็นกลางๆ เป็นกลางอย่างไร กลางของใคร

กลางของเด็กๆ ก็ได้ กลางของผู้ใหญ่ก็ได้ กลางของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ คำว่า “เป็นกลางๆ” ทางสายกลางใจ ว่าทางสายกลางๆ เราไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง เราพยายามรักษาใจของเราให้มั่นคงของเรา ให้ตั้งมั่นของเรา แล้วฝึกหัดภาวนาของเราใจ ค้นหาจิตของเราๆ ถ้าค้นหาจิตของเราเจอ มันก็เป็นสมาธิสมาธิ จิตมันก็สงบระงับของมัน มันไม่เติมฟืนเติมไฟเข้ากับใจของตน

ถ้าไม่เติมฟืนเติมไฟเข้ากับใจของตน เป็นกลางๆ เป็นกลางมันต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้ามีปัญญามันรักษาของมัน มีปัญญารักษามันก็เป็นกลาง เป็นกลางๆ เราจะเอาตรง

กลาง ซ้ายและขวาไม่เอา จะเอาตรงกลาง ตรงกลางคืออะไร มันต้องมีปัญญาไง จะรักษาให้
ความเป็นกลางๆ

เราพูดถึงทางสายกลาง ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ไม่เอนเอียงเข้าไปข้างใดข้าง
หนึ่ง ถ้าเป็นธรรมๆ เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเป็นไปอย่างนั้นเป็น
ธรรมๆ เราก็จะสร้างอารมณ์ความเป็นธรรมอย่างนั้นหรือ

ถ้ามันเป็นโลกๆ เป็นโลกก็ด้วยความมักมาก ด้วยความอยากใหญ่ ด้วยการแสวงหา
ผลประโยชน์ของตน นั้นเป็นโลกหรือ

อ้าว! ถ้าเป็นกลางๆ ศีล สมาธิ ปัญญาไง เป็นกลางก็มีสติสัมปชัญญะใคร่ครวญ
ความผิดชอบชั่วดี ความถูกต้องความต้อง เห็นไหม ไม่เอนเอียง ไม่ติดในดีจนเกินไป แล้วก็ไม่ได้
เห็นแก่ตัวความเลวร้ายจนเกินไป

ถ้าติดความเห็นแก่ตัว ฉันจะเป็นพระอรหันต์ ฉันอยากได้อะไรดี ฉันจะพยายามสะสม
ของฉันขึ้นมา มันจะเป็นพระอรหันต์ไปได้อย่างไร ใจความดีก็ไปยึดมันมัน ไม่ใช่

ทางสายกลางคือสติ คือปัญญาของตน ทำความถูกต้องชอบธรรม ตั้งสติ ก็เป็นสติโดย
สมบูรณ์แบบ ทำสมาธิ ก็เป็นสมาธิโดยถูกต้องชอบธรรม ถ้าเป็นปัญญา ก็ให้เป็น
ภาวนามยปัญญา ไม่ใช่สัญญา ไม่ใช่สังขาร

มันเป็นปัญญา ปัญญาอย่างไร

นี่ทางสายกลาง คำว่า “ทางสายกลาง” แล้วทำสายกลางได้อย่างไร

ก็ตั้งให้มันเป็นกลาง เป็นกลาง มีพื้นฐานคืออะไรเป็นกลาง พื้นฐานของความเป็นกลาง
คือทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ในมรรค ๘ ดำริชอบ ดำริชอบคือปัญญาชอบ

งานชอบ งานอะไร

งานทำมาหากินก็ป็นงานชอบธรรมทั้งชีวิต งานในการประพฤติปฏิบัติ ความเพียรชอบ
ชอบในอะไร ชอบที่ให้หัวใจไม่เอนเอียงไปข้างใด ก็เป็นสมาธิ เป็นทางสายกลาง

แล้วถ้าเป็นปัญญา ความคิดก็คือปัญญา แต่ความคิดมันเป็นปัญญาโลกๆ แล้วความคิดมันมีถูกมีผิดอีก ความคิดโดยกิเลสเป็นเจ้าของ มันก็คิดแต่เห็นแก่ตัว

แล้วถ้ามันคิด คิดเป็นธรรมๆ เราจะเสียสละ เราจะเพื่อประโยชน์กับโลก แล้วไม่ภาวนาหรือ

เราจะทำประโยชน์โลก ทำประโยชน์มากมายมหาศาล จะแบกโลกไว้

เขาไม่ให้แบกโลกไว้ โลกมันหมุนไปโดยธรรมชาติของมัน มีแต่คนดีคนชั่วต่างหาก จิตใจเราก็เหมือนกัน คำว่า “ทางสายกลาง” ไง เพราะเขาบอกว่า

ดังนั้นจึงกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า กระผมจะภาวนาอย่างไรให้มีสติปัญญารู้ชัดขึ้นมา รักษาความเป็นกลาง ทางสายกลาง

ทางสายกลาง มันก็ต้องอยู่ที่ว่ากลางขั้นใด กลางระดับไหน เวลาความว่าง ความว่างขั้นสมาธิ ความว่างของขั้นของปัญญา แล้วความว่างมันปล่อยตัวของมันเอง มันเป็นขั้นเป็นตอนนะ ความว่างมันก็มีหลายระดับ ความว่างๆ ว่างอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ปัญญาๆ มหาสติ มหาปัญญา ปัญญา มหาปัญญา ปัญญาอัตโนมัติ ละเอียดลึกซึ่งแตกต่างกันเยอะเยอะ แล้วละเอียดลึกซึ่งเพราะอะไร

เพราะกิเลสมันมีลูก มีหลาน มีพ่อแม่ มีปู่ มีย่า มีตา มียาย เลห์เหลี่ยมชั้นเชิงร้อยแปด แล้วถ้าสติสัมปชัญญะไม่ทัน ไม่เห็นตัวมันหรอก ไม่รู้จักตัวมันหรอก ถ้าเห็นตัวมัน รู้ตัวมัน พิจารณาต่อสู้อย่างมันโดยศีล โดยสมาธิ โดยปัญญา โดยมรรค โดยมหาสติ มหาปัญญา มันจะละเอียดลึกซึ่งขนาดไหน นี่พูดถึงการภาวนานะ

แหม! กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร

ไม่ใช่รู้จักกรรมดานะ เห็นหน้ามัน รู้จักมัน แล้วจับตัวมันขึ้นมาสอบสวนด้วยวิปัสสนาปัญญา ถ้าไม่เห็นหน้ามัน ไม่รู้จักจับมัน จะไปพิจารณาอะไร

แล้วพิจารณาไปแล้ว ยถาภูตัง กิเลสตาย ญาณทัสสนะว่ากิเลสตาย พลิกศกกิเลสด้วย

อู๋! กิเลสมันตาย ตายอย่างไร กิเลสเป็นตัวเป็นตน

คนภาวนาเป็นเขาพูด เขารู้ คนภาวนาไม่เป็น ถ้าพูดอย่างนี้แสดงว่าไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็น เรื่องของกิเลสค้นหาความทะยานอยากเลย ไม่รู้จักครอบครองของมารเลย รู้จักแต่ตัวอักษร แล้วเอาอักษร ตัวอักษรนั้น พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เป็นภาษาบาลีนะ แล้วเขาแปลมาเป็นภาษาไทย คำว่า “กิเลสๆ” สิ่งนั้นเขารู้เขาเห็น เขาชัดเจนของเขา ถ้าเราจะรู้เห็นเป็นชัดเจนของเรา เราก็ฝึกหัดของเราไป

ฉะนั้นว่า ถ้ามาวัดแล้วภาวนาดีขึ้นก็สาธุ แล้วอยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้ เพราะเวลาปฏิบัติ ปฏิบัติกายกับใจนี้ กายกับใจนี้อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้ ไปวัดไปวา เหมือนคนเจ็บไข้ได้ป่วยไปโรงพยาบาล ถ้าเวลามันวิกฤติ เราก็ต้องไปหาหมอ หมอก็มะผ่าตัดทำให้เรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันสงสัย เวลาถ้ามันอันตู่ ไปวัดไปวา ไปเพื่อแบบนี้ไง

แต่เวลาถ้าเราจะประพฤติปฏิบัตินะ จะห้อยพระ จะที่ร่มเย็น ที่โคนต้นไม้ จะที่โล่งแจ้งที่ไหน ทำได้ทั้งนั้นนะ เพราะมันต้องทำต่อเนื่อง ทำต่อเนื่องคือฝึกหัดรักษาหัวใจของตน แล้วหัวใจของตนนะ ถ้าปฏิบัติต่อเนื่อง ดูแลรักษามัน มันจะพัฒนาของมัน

เพราะอยากต้องการทางสายกลาง

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาคืองานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรมในการประพฤติปฏิบัติ เอวัง